



EVROPSKA CENTRALNA BANKA

BANČNI NADZOR

Andrea ENRIA
Predsednik Nadzornega odbora

Predsedniku oz. predsednici uprave pomembne institucije

SSM-2020-0744

Frankfurt na Majni, 4. December 2020

Ugotavljanje in merjenje kreditnega tveganja v kontekstu pandemije koronavirusa (COVID-19)

Spoštovani!

Nadzorni odbor je po posvetovanju sklenil, da s tem pismom bankam posreduje dodatne napotke o ugotavljanju in merjenju kreditnega tveganja v kontekstu pandemije koronavirusa (COVID-19). V zvezi s tem je ECB 1. aprila 2020¹ objavila pismo, v katerem je pojasnila, da morajo pomembne institucije s fleksibilnostjo, ki jo omogočajo obstoječi računovodski standardi, nevtralizirati učinek gibanj kreditnega tveganja in zmanjšati pretirano procikličnost, vseeno pa morajo še naprej v skladu z obstoječimi pravili ugotavljati poslabševanje kakovosti sredstev in kopičenje nedonosnih posojil ter o tem poročati, kar bo ohranjalo jasno in natančno sliko tveganj v bančnem sektorju. Obenem želi ECB opomniti, da je namen ukrepov za kapitalsko razbremenitev, sprejetih od začetka pandemije, da bankam omogočajo ublažitev gibanj na področju kreditnega tveganja, pri čemer pa banke še naprej zagotavljajo nemoteno financiranje gospodarstva.

V teku pandemije COVID-19 so bile v okviru nadzornih dejavnosti ECB v pomembnih institucijah ugotovljene heterogene prakse pri izvajanju napotkov iz pisma z dne 1. aprila 2020. Kot je podrobneje pojasnjeno v današnjem pismu in v skladu s preteklimi obvestili ECB o praksah oblikovanja rezervacij v kontekstu pandemije koronavirusa (COVID-19), je zato vse pomembnejše, da pomembne institucije v svojih bilancah stanja ustrezno ocenijo, razvrstijo in izmerijo tveganje. Tako banke dolžnikom v finančnih težavah pravočasno zagotovijo ustrezne rešitve, kar pripomore k omejevanju kopičenja problematičnih sredstev v bankah, s čimer se, kolikor je mogoče, prepreči ali zmanjša pripoznanje velikega obsega nedonosnih posojil ob izteku odlogov za odplačilo kreditnih obveznosti. V tej zvezi je ključno, da pomembne institucije najdejo pravo ravnovesje med izogibanjem pretirani procikličnosti in zagotavljanjem, da se tveganja, s katerimi se soočajo (ali se bodo soočale), ustrezno odražajo v internih procesih merjenja in upravljanja tveganj, v računovodskih izkazih ter v regulativnem poročanju.

Pomembne institucije morajo uporabljati dobro strukturirane in preudarne postopke za ocenjevanje kreditne sposobnosti, da bodo lahko pravočasno in učinkovito ter po potrebi od primera do primera razlikovale med

¹ Glej pismo ECB z naslovom »MSRP 9 v kontekstu pandemije koronavirusa (COVID-19)« in pogosta vprašanja *FAQs on ECB supervisory measures in reaction to the coronavirus*.

dolžniki, ki so sposobni preživeti, in tistimi, ki niso. V tem procesu je treba upoštevati tudi iztek ukrepov javne podpore, ki se trenutno izvajajo. Da bi pomembne institucije ustrezno upravljale in krile kreditno tveganje, je z bonitetnega vidika pomembno, da izpostavljenosti razporedijo v ustrezne skupine v skladu z MSRP 9 in pričakovane kreditne izgube določijo na podlagi vseh relevantnih informacij.

Zato ECB pričakuje, da bodo pomembne institucije še posebej pozorne na tiste politike in postopke upravljanja kreditnega tveganja, ki so po mnenju ECB preudarne, kot je določeno spodaj. Več podrobnosti je v prilogi 1.

Prvič, pomembne institucije morajo zagotoviti izboljšanje postopkov, tako da so v njihovih sistemih vse spremembe pogodb, ki se štejejo za popuščanje kreditnojemalcem in jih v skladu s členom 47b Uredbe (EU) št. 575/2013 (uredba o kapitalskih zahtevah, CRR)² odobrijo posojilojemalcem v finančnih težavah, pravilno razvrščene kot »restrukturirane«. Pri kreditih, za katere se odobrijo spremembe, ki ne izpolnjujejo meril splošnih odlogov na plačila obveznosti, določenih v smernicah EBA o odlogih na odplačevanje posojil,³ jih morajo pomembne institucije od primera do primera oceniti in nato temu ustrezno razvrstiti, če spremembe ustrezajo opredelitvi popuščanja institucije dolžniku in izpolnjujejo merila finančnih težav.

Drugič, od pomembnih institucij se pričakuje, da pri posojilojemalcih redno ocenjujejo majhno verjetnost plačila, vključno z izpostavljenostmi, za katere se uporablja splošni odlog na plačila obveznosti, pri čemer uporabijo vse relevantne in razpoložljive informacije. V kolikor se ocenjevanje izvaja ročno, se pričakuje, da banke uporabijo tveganju prilagojen pristop. Pomembne institucije morajo zagotoviti, da so obstoječe procese, kazalnike in sprožilce izboljšale tako, da so ustrezni za aktualna tveganja. Podobno morajo pomembne institucije zagotoviti tudi, da so njihovi sistemi zgodnjega opozarjanja učinkoviti.

Tretjič, z vidika upravljanja tveganj in z namenom oblikovanja ustreznih rezervacij za bonitetne namene ECB meni, da morajo pomembne institucije pravočasno ugotoviti in zabeležiti vsako znatno povečanje kreditnega tveganja. Kot sprožilec za znatno povečanje kreditnega tveganja pomembne institucije ne smejo upoštevati samo, koliko dni zamuja plačilo.⁴ Prav tako ne smejo uporabljati praks, kot sta določanje ciljnih zneskov za prenos med skupinami ali doseganje ciljev z obratnim inženiringom.

Četrto, da se zagotovi preudarno merjenje, upravljanje in kritje kreditnega tveganja, je po mnenju ECB z bonitetnega vidika bistveno, da pomembne institucije pravilno ocenijo rezervacije s pomočjo realističnih parametrov in predpostavk, ki so primerni za aktualne razmere. V zvezi s tem se pomembnim institucijam priporoča, da svoj osnovni scenarij po MSRP 9 še naprej utemeljujejo na nepristranski uporabi napovedi ECB. Hkrati pomembne institucije ne smejo uporabljati izključno pristopov, ki temeljijo na celotnem ciklu, ali dolgoročnih povprečij, ampak jim priporočamo, da upoštevajo zanesljive makroekonomske napovedi (če so na voljo) za posamezna leta. Pomembne institucije morajo zagotoviti, da so prekrivanja (oblikovanje dodatnih rezervacij na modelsko izračunane rezervacije) po svoji usmeritvi skladna z makroekonomskimi scenariji, ki temeljijo na preverljivih podatkih.

2 Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja (UL L 176, 27. 6. 2013, str. 1).

3 Glej EBA/GL/2020/02, »Smernice o zakonskih in zasebnih moratorijih na odplačevanje posojil, uporabljenih zaradi pandemije COVID-19«.

4 V skladu z MSRP 9 5.5.11: »Če so na voljo primerne in dokazljive v prihodnost usmerjene informacije, ki se lahko pridobijo brez pretiranih stroškov ali prizadevanj, se podjetje pri ugotavljanju, ali se je kreditno tveganje od začetnega priznanja znatno povečalo, ne more zanašati samo na informacije o zaostankih s plačili [...]«

Petič, ECB pričakuje, da bodo upravljalni organi pomembnih institucij ustrezno nadzorovali ključne elemente upravljanja kreditnega tveganja. Obenem morajo pomembne institucije zagotoviti, da so naloge ločene pri odobranju posojil, spremljanju tveganj ter v procesih izterjave in prestrukturiranja ter da se ustrezno notranje in zunanje poročila o ukrepih za ublažitev posledic pandemije. Poleg tega se pričakuje, da bosta funkciji notranje revizije in notranjih kontrol ustrezno ocenili in spremljali dejavnosti v zvezi s procesi, ki so bili zaradi pandemije spremenjeni.

Šestič, ECB pričakuje, da bodo pomembne institucije v okviru strateškega in poslovnega načrtovanja napovedale najverjetnejši učinek krize, kar zadeva razporejanje po skupinah, oblikovanje rezervacij in kapital.

Pomembne institucije naj upoštevajo, da želimo z vsebino tega pisma opozoriti na obstoječe uredbe in smernice, zato pričakujemo, da jo bodo vključili v regulativno poročanje za letošnje leto ter v prihodnje proračunsko in strateško načrtovanje. ECB namerava s širokim naborom nadzornih orodij aktivno preverjati izvajanje vseh vidikov tega pisma.

Priporočamo, da upravljalni organ vaše institucije v svoji nadzorni funkciji razpravlja o vsebini tega pisma. Prosim, da odgovor na pismo, ki ga je potrdil upravljalni organ v nadzorni funkciji, pošljete skupni nadzorniški skupini najpozneje do 31. januarja 2021. Napotki o pričakovanem odgovoru so v prilogi 2. ECB bo ocenila odgovore pomembnih institucij in bo z njimi sodelovala, da bi razumela njihove prakse v zvezi z različnimi vidiki, omenjenimi v pismu, z namenom, da za vsako institucijo posebej oceni, ali mora sprejeti nadzorniške ukrepe, opredeljene v členu 16(2)(d) Uredbe Sveta (EU) št. 1024/2013,⁵ in sicer če ureditve, strategije, procesi in mehanizmi, vzpostavljeni v institucijah, ne zagotavljajo preudarnega upravljanja in kritja kreditnega tveganja.

Lep pozdrav,

[podpisal]

Andrea Enria

⁵ Uredba Sveta (EU) št. 1024/2013 z dne 15. oktobra 2013 o prenosu posebnih nalog, ki se nanašajo na politike bonitetnega nadzora kreditnih institucij, na Evropsko centralno banko, UL L 287, 29. 10. 2013, str. 63–89.

Priloga 1

V prilogi so podrobneje predstavljena opažanja ECB o izpostavljenih področjih in je pojasnjeno, kaj so po mnenju ECB bonitetno preudarne prakse na področju ugotavljanja, razvrščanja in merjenja kreditnega tveganja. To pismo je skladno s pismom o MSRP 9 v kontekstu pandemije koronavirusa (COVID-19) in s pismom ECB z naslovom »Operativne zmogljivosti za obravnavo dolžnikov v finančnih težavah zaradi pandemije koronavirusa (COVID-19)« ter pismi še dodatno dopolnjuje, obenem pa dodatno pojasnjuje področja, na katerih je ECB v okviru nadzornih dejavnosti zabeležila heterogene prakse. V tej zvezi se izraz »razvrščanje in merjenje« uporablja v širšem kontekstu upravljanja tveganj in ne izključno v računovodske namene. Cilj priloge je pomembnim institucijam posredovati neizčrpen prikaz preudarnih politik in postopkov na tem področju.

ECB bo politike in postopke upravljanja kreditnega tveganja v pomembnih institucijah ocenila za vsako institucijo posebej in pri tem upoštevala individualne okoliščine.

Kar zadeva kritje za kreditno tveganje z bonitetnega vidika, se je ECB odločila, da ga pomembnim institucijam še dodatno pojasni tako, da določi prakse oblikovanja rezervacij, ki so po njenem mnenju preudarne z bonitetnega vidika. Pojasnila so skladna s pričakovanji, ki jih je ECB že sporočila, in z izjavami drugih organov EU in mednarodnih organov – Evropskega bančnega organa (EBA), Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA) in Odbora za mednarodne računovodske standarde (IASB) – v zvezi z uporabo MSRP 9 v kontekstu izbruha koronavirusa. Pismo je skladno s smernicami EBA za obračunavanje pričakovanih kreditnih izgub.⁶

Področje	Preudarne politike in prakse
<p>Projekcije najverjetnejšega učinka COVID-19 na kapital in kakovost sredstev</p> <ul style="list-style-type: none">V številnih pomembnih institucijah kvantifikacija najverjetnejšega učinka COVID-19 še poteka. Pomembne institucije si morajo še bolj prizadevati, da so projekcije zanesljive in so vsi relevantni parametri (npr. nedonosne izpostavljenosti) na voljo.	<p>Zmožnost kvantifikacije najverjetnejšega učinka COVID-19 je ključna za ustrezno strateško in poslovno načrtovanje. Bistvenega pomena je zato, da se institucije pripravijo na pričakovano povečanje števila dolžnikov v finančnih težavah in ga ustrezno obravnavajo.</p> <ul style="list-style-type: none">Funkciji upravljanje tveganj in finance v pomembnih institucijah pripravita napovedi najverjetnejšega učinka COVID-19, kar zadeva razvrščanje izpostavljenosti, oblikovanje rezervacij in vpliv na kapital, potem ko so bile narejene migracije dolžnikov med skupinami ter so se sistemi za določanje bonitetnih ocen, parametri tveganja in predpostavke prilagodili ukrepom v zvezi s COVID-19 (med drugim na primer obdobja mirovanja, učinki zmanjševanja tveganja, neenakomerni vplivi, povezani z ranljivi sektorji).Glede na raven negotovosti funkciji upravljanje tveganj in finance zgoraj omenjeni učinek ocenita s pomočjo različnih scenarijev.

⁶ Glej EBA/GL/2017/06, »Smernice za upravljanje kreditnega tveganja in obračunavanje pričakovanih kreditnih izgub v kreditnih institucijah.«

<p>Prepoznavanje in razvrščanje restrukturiranja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ECB je opazila, da institucijeodobrijo spremembe posojilnih pogojev, ki ne izpolnjujejo meril iz smernic EBA o odlogih na odplačevanje posojil in ki bi se štete za ukrepe restrukturiranja, vendar pa teh sprememb ne razvrstijo vedno pravilno. • V nekaterih primerih se ta opažanja nanašajo na pomanjkljivosti pri označevanju restrukturiranja, na katere smo opozarjali že pred izbruhom COVID-19. • V drugih primerih pa se nanašajo na ublažitev meril za označevanje restrukturiranja, kot je na primer izključevanje začasnih težav. • Zaradi tega je težje zagotoviti, da se za posojilojemalce, ki so sposobni preživeti, pravočasno poiščejo najustreznejše rešitve, in da se obenem pomembne institucije zaščitijo pred negativnimi učinki kreditnega tveganja. 	<p>Zanesljiv procesi za prepoznavanje in razvrščanje restrukturiranja so nujni za ustrezno spremljanje in pravočasno upravljanje teh izpostavljenosti. Zaradi trenutnih razmer v kontekstu COVID-19 je treba te procese izboljšati.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomembne institucije izboljšajo procese in kontrole, da zaznajo vse zgodnje znake finančnih težav. S tem se zagotavlja, da institucije uporabljajo procese in kontrole, ki so učinkoviti v sedanjih razmerah, ter da posojilojemalcem v finančnih težavah, ki so sposobni preživeti, lahko ponudijo ustrezne ukrepe pomoči. <ul style="list-style-type: none"> • Tako se ocenijo finančne težave v primeru izpostavljenosti, za katere ni videti, da ima posojilojemalec finančne težave, vendar so se razmere na trgu precej spremenile na način, ki lahko vpliva na posojilojemalecovo sposobnost odplačevanja. Takšna ocena finančnih težav vsakega posojilojemalca se natančno odraža v bonitetni in računovodski razvrstitvi. • Kot je določeno v smernicah EBA o odlogih na odplačevanje posojil,⁷ sprememb posojilnih pogojev, ki izpolnjujejo merila za splošne odloge na plačila, ni treba ponovno razvrstiti kot restrukturiranih. Vseeno pa želi ECB pomembne institucije opozoriti, da morajo posojila, za katera je bil odobren splošni odlog na plačila ali druge spremembe pogojev, v svojih IT-sistemih označiti tako, da jih lahko preprosto identificirajo, zbirajo in zagotavljajo, zato da jim lahko ustrezno sledijo in jih spremljajo, kot določa odstavek 19 zgoraj omenjenih smernic EBA. • Kar zadeva prepoznavanje restrukturiranja za spremembe, ki ne izpolnjujejo meril za splošne odloge na plačila, določene v smernicah EBA o odlogih na odplačevanje posojil, pomembne institucije spremembe posojilnih pogojev še naprej ocenjujejo od primera do primera ter jih razvrščajo v skladu z veljavnim regulativnim okvirom za restrukturiranje⁸ in o njih poročajo v skladu z Uredbo (EU) št. 680/2014. • V izogib dvomu morajo pomembne institucije pri izpostavljenostih, ki ne izpolnjujejo meril za splošne odloge na plačila, ob odobritvi popuščanja dolžniku oceniti naslednje. <ul style="list-style-type: none"> ○ Ali je sprememba pogojev ali refinanciranje skladno z opredelitvijo popuščanja dolžniku v skladu s členom 47b(1) CRR. ○ Ali posojilojemalec ima – ali bo najverjetneje imel – finančne težave (četudi samo začasno) pri odplačevanju posojil, ki jih je zato treba označiti kot restrukturirana. To velja vsaj (vendar ne izključno) za situacije, zajete v členu 47b(2) CRR. ○ Ali popuščanje dolžniku pomeni prestrukturiranje problematične kreditne obveznosti v skladu s členom
---	--

7 Glej EBA/GL/2020/02, »Smernice o zakonskih in zasebnih moratorijih na odplačevanje posojil, uporabljenih zaradi pandemije COVID-19«.

8 V skladu s členom 47b Uredbe (EU) št. 575/2013 in ali se obravnavajo kot prestrukturiranje problematične kreditne obveznosti v skladu s členom 178(3)(d) Uredbe (EU) št. 575/2013 in v skladu z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 680/2014 z dne 16. aprila 2014 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi z nadzorniškimi poročanjem institucij.

	<p>178(3)(d) CRR in jo je zato treba razvrstiti kot nedonosno izpostavljenost.</p> <ul style="list-style-type: none"> Pri gospodinjstvih lahko finančne težave nakazujeta na primer zaposlitev v močno prizadetem sektorju in nerazpoložljivost ali le omejena razpoložljivost drugih virov dohodka, medtem ko pri nefinančnih družbah lahko finančne težave nakazuje poslovanje v prizadetem sektorju ali omejena razpoložljivost likvidnosti/finančnih rezerv.
<p>Ocena majhne verjetnosti plačila</p> <ul style="list-style-type: none"> Pomembne institucije na splošno ocenjujejo majhno verjetnost plačila (čeprav pri tem večinoma uporabljajo nespremenjene procese in kazalnike). Vendar običajni vedenjski kazalniki ne delujejo za izpostavljenosti z odlogom plačila, obenem pa trenutno tudi niso na voljo vse informacije. Zabeležene so bile nekatere neustrezne prakse (npr. ocenjevanje po pristopu »počakajmo in bomo videli«, ki mu ne sledi prerazvrstitev). Nekatere pomembne institucije so že začele izboljševati pristope (npr. z razvojem novih kazalnikov, z uporabo alternativnih virov informacij in z analizo sektorjev, ki so zelo tvegani/ranljivi). 	<p>Pomembne institucije morajo pri posojilojemalcih oceniti majhno verjetnost plačila.⁹ Zaradi izzivov, ki jih predstavljata nerazpoložljivost podatkov o plačilih in nereprezentativnost finančnih informacij, je treba izboljšati obstoječe procese, kazalnike in sprožilce. Pomembne institucije morajo med drugim ukrepati, kot je predstavljeno spodaj.</p> <ul style="list-style-type: none"> Prednostno se posvetite ročni oceni dolžnikov, ki jih je pandemija močno prizadela (npr. s segmentacijo tveganj in sektorjev, s katero se ugotavljajo najbolj ranljivi sektorji in podsektorji). Z enotnim in zanesljivim pristopom ocenite obe za vsak sektor, nato pa rezultate upoštevajte pri bonitetni oceni posameznega posojilojemalca. Kadar ocenjujete finančno stanje posojilojemalcev, na strukturiran in sledljiv način uporabite najnovejše vire informacij in izboljšane metodologije. Vzpostavite celovit program komuniciranja s komitenti (na podlagi segmentacije sektorjev in tveganj), s katerim boste zbirali najnovejše (finančne) informacije o trenutnem in pričakovanem finančnem stanju nefinančnih družb. Ocenite dodatno pomoč, ki jo je posojilodajalec dobil od javnih organov. Pri izpostavljenostih do gospodinjstev bi lahko preučili pristope k odkrivanju zgodnjih znakov finančnih težav (npr. podatki o transakcijskem računu). Lahko bi pridobili najnovejše informacije o zaposlitvenem statusu, o sektorju zaposlitve ter o dostopu in uporabi javnih shem pomoči, če je to relevantno za ugotavljanje majhne verjetnosti plačila. Pri bolj tveganih posojilojemalcih izvajajte pogostejše preglede (npr. komitenti na opazovalnem seznamu ali komitenti s slabšo bonitetno oceno). S pregledi se ves čas preverja dolgoročna sposobnost preživetja dolžnika ali sposobnost dolžnika, da odplača dolg, ugotovitve pregledov pa se upoštevajo pri regulativnem poročanju. <p>Kar zadeva oceno majhne verjetnosti plačila v primeru posojilojemalcev, ki jim je bil odobren splošni odlog na plačila, želi ECB pomembne institucije opozoriti, da morajo banke v skladu s smernicami EBA o odlogih na odplačevanje posojil majhno verjetnost plačila ocenjevati med odlogom. Po izteku odloga pomembne institucije prednostno ocenijo dolžnike, ki takoj začnejo zamujati s</p>

⁹ Ob nobeni obliki zmanjševanja kreditnega tveganja, kot so na primer jamstva, ki jih institucijam zagotovijo tretje osebe, institucije ne smejo opustiti ocene morebitne majhne verjetnosti plačila pri dolžniku, prav tako pa to zmanjševanje ne sme vplivati na rezultate takšne ocene.

	plačili ali se jim odobri popuščanje že kmalu po koncu odloga.
<p>Razvrščanje po skupinah in oblikovanje rezervacij</p> <p>ECB je zabeležila najrazličnejše prakse oblikovanja rezervacij, pri čemer nekatere lahko privedejo do neustreznega kritja za kreditno tveganje in lahko ovirajo natančno oceno osnovne kreditne kakovosti izpostavljenosti. Med te prakse spadajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pristopi »počakajmo in bomo videli«, ki se uporabljajo, kadar sprožilci na podlagi nerednega odplačevanja ne delujejo; • pristopi, ki vključujejo spreminjanje sprožilcev in pragov (npr. zvišanje pragov za verjetnost neplačila); • pristranski pristopi, ki se uporabljajo, kadar so vključene makroekonomske napovedi. <p>ECB je opazila tudi, da se nekatero preudarnejše prakse uporabljajo za določanje pristopov k prenosom v 2. skupino v tistih primerih, ko individualna ocena ni možna ali običajni kazalniki ne delujejo. Prakse vključujejo ocene »od zgoraj navzdol«/»od spodaj navzgor«, analizo ranljivih sektorjev in uporabo alternativnih kazalnikov.</p>	<p>Z bonitetnega vidika so preudarne politike in postopki razvrščanja po skupinah in oblikovanja rezervacij ključni, da se zagotovi ustrezno upravljanje in kritje kreditnega tveganja, vključno s pravočasnim odkrivanjem in upravljanjem dolžnikov v finančnih težavah.</p> <p><i>Makroekonomske napovedi za namene MSRP 9</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ECB je v pismu »MSRP 9 v kontekstu pandemije koronavirusa (COVID-19)« z dne 1. aprila 2020¹⁰ priporočila, da pomembne institucije za bonitetne namene svoje napovedi utemeljijo na makroekonomskih projekcijah ECB, ki se redno objavljajo. Toda ko se zmanjša zanesljivost napovedi za posamezna leta, banke uporabijo dolgoročne makroekonomske napovedi, ki temeljijo na preteklih informacijah. • Ta priporočila gre razumeti kot napotke za, po mnenju ECB, preudarno izvajanje računovodskih usmeritev z bonitetnega vidika in jih ne gre razumeti kot ublažitev obstoječih računovodskih zahtev. Čeprav morajo pomembne institucije svoj osnovni scenarij po MSRP 9 še naprej nepristransko utemeljevati na napovedih ECB, pa morajo torej v skladu s pismom z dne 1. aprila 2020 vseeno upoštevati zanesljive makroekonomske napovedi za posamezna leta, kadar so te na voljo, namesto da uporabljajo samo dolgoročna povprečja.¹¹ S tem se, kolikor je to mogoče, preprečijo ali zmanjšajo nenadne prekinitve odplačevanja kreditnih obveznost ter se obenem omeji pretirana procikličnost, kot je priporočeno v pismu z dne 1. aprila 2020. Vendar je ključno, da pomembne institucije najdejo pravo ravnovesje med izogibanjem pretirani procikličnosti in zagotavljanjem, da se tveganja, s katerimi se soočajo ali se bodo soočale, ustrezno odražajo v njihovem regulativnem poročanju. • Pomembne institucije se izogibajo tudi uporabi pristranskih pristopov, ki umetno stabilizirajo rezervacije. Pomembne institucije preučijo, kako doseči uravnoteženo porazdelitev alternativnih scenarijev okrog osnovnega scenarija, ki temelji na napovedih ECB. • Zgornji vidiki se upoštevajo tudi pri določanju rezervacij za 3. skupino.

10 V skladu z napotki v pismu morajo banke »dodeliti večjo utež makroekonomski napovedi za posamezno obdobje, ko gre za kratkoročne obete, in sistematično zmanjševati utež, ko se zmanjšuje relevantnost napovedi za časovna obdobja dlje v prihodnosti.« in morajo »uprabljati dolgoročno napoved (npr. dolgoročna stopnja rasti BDP) vedno, ko specifična napoved ni več relevantna«. Napotki navajajo tudi: »ker objavljene makroekonomske projekcije strokovnjakov ECB za euroobmočje zajemajo le tekoče in prihodnji dve koledarski leti, objavljeni razponi negotovosti pa se v teku teh let precej povečajo, ECB meni, da bi institucije ne glede na sedanjo krizo morale uporabljati dolgoročne napovedi samo onkraj obdobja teh projekcij.«

11 V skladu z MSRP 9.BC5.282: »[...] pristopi, pri katerih se upošteva celoten cikel, [...] privedejo do popravka vrednosti za izgubo, ki ne odraža ekonomskih značilnosti [...] na datum poročanja.«

Ocena znatnega povečanja kreditnega tveganja

- **Znatno povečanje kreditnega tveganja se ugotovi čim prej, bodisi s posamično bodisi s skupno oceno**, da se zagotovi ustrezna raven rezervacij za bonitetne namene. Čeprav se z odobritvijo odloga prerazvrstitev izpostavljenosti ne sproži samodejno, to ne pomeni, da institucije lahko opustijo dolžnost ocenjevanja, ali je prišlo do poslabšanja kakovosti sredstev.
- Naj spomnimo, da se pri **posojilih, za katera velja odlog**, dodatni **sprožilci prenosa** med 2. in 3. skupino, ki jih zahtevajo MSRP 9.B5.5.1 do MSRP 9.B5.5.18 in Priloga A, **ocenijo bolj celovito**. In to zato, ker se pri teh izpostavljenostih nekoliko zmanjša zanesljivost sprožilcev na podlagi nerednega odplačevanja, ker se dnevi zamude štejejo samo na podlagi spremenjenega načrta plačil (EBA/GL/2020/02, odstavek 13).¹²
- **Ukrepi restrukturiranja, ki niso skladni s smernicami EBA o odlogih na odplačevanje posojil, običajno kažejo, da je potreben prenos v 2. skupino** (ali poslabšano kreditno kakovost), **razen če** pomembna institucija oceni – navadno z oceno posameznega komitenta in na podlagi drugih kazalnikov – da se kreditna kakovost ni znatno poslabšala.
- Pomembne institucije upoštevajo MSRP 9.5.5.11. **Za vse izpostavljenosti, ki so v zamudi več kot 30 dni, se šteje, da se je kreditno tveganje znatno povečalo**, razen če institucija to predpostavko ovrže za vsak primer posebej, pri čemer se sklicuje na zanesljive podatke.
- Naj spomnimo, da MSRP 9.B5.18 zahteva, da banke poleg statističnih podatkov tudi **s kvalitativnimi informacijami določijo, pri katerih izpostavljenostih je treba pripoznati pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja**. Informacije, uporabljene v ta namen, so usklajene s kazalniki tveganja, ki se uporabljajo pri spremljanju komitentov in portfeljev, in vključujejo tudi postavke, kot so restrukturiranje, povečanje zadolženosti, nevzdržno odplačevanje in kršitev posojilne politike.
- Zaradi preudarnega upravljanja tveganj in da se zagotovi ustrezna raven rezervacij, **se izogiba lažšanju prenosov med skupinami**, ki poteka z določanjem ciljnih zneskov ali z uporabo obratnega inženiringa za doseganje ciljev (npr. tako, da se vnaprej opredeli želen kvantil posojilnega portfelja, ki ga je dolgoročno treba dodeliti v 2. skupino, ali tako, da se pragovi za prenose med skupinami prilagodijo na podlagi vnaprej opredeljenih kvantilov).
- Naj spomnimo, da se za **sprožilce prenosa med skupinami, opredeljene v absolutnem smislu** (bodisi kot absolutna raven verjetnosti neplačila bodisi kot absolutno povečanje verjetnosti neplačila), **na splošno ne šteje, da so skladni z MSRP**.¹³

¹² Glej tudi »Statement on the application of the prudential framework regarding Default, Forbearance and IFRS 9 in light of COVID19 measures«, EBA, 25. marec 2020, str. 4.

¹³ V skladu z MSRP 9.B5.5.9 bo pri določanju pomembnosti povečanja kreditnega tveganja »določena sprememba [...] v absolutnem smislu pomembnejša pri finančnem instrumentu z nižjim začetnim tveganjem [...] kot pri finančnem instrumentu z višjim začetnim tveganjem [...]«. Absolutno povečanje verjetnosti neplačila ni primerno za določanje pomembnosti, razen če imajo vsi instrumenti, za katere se uporablja absolutni sprožilec, enako začetno tveganje ali se za instrumente še vedno uporablja izvzetje zaradi nizkega kreditnega tveganja.

- Poleg tega se pri **internih pragovih, s katerimi se določa znatno povečanje kreditnega tveganja, upoštevajo dobre prakse, ki so se vzpostavile od uvedbe MSRP 9**, in se jih ne znižuje, kadar se kreditna kakovost portfelja poslabša ali postane bolj volatilna.¹⁴
- **Pragovi so enotni tudi za vse portfelje in ne dajejo sistematično prednosti bolj tveganim posojilojemalcem** (na primer tako, da se vzpostavijo višji relativni pragovi za prenos med skupinami, ki se uporabljajo za dolžnike z na splošno večjo verjetnostjo neplačila, slabšo bonitetno oceno ob odobritvi posojila ali bolj volatilnimi prehodi med bonitetnimi ocenami).¹⁵ V tej zvezi ter v skladu s priročnikom o pregledu kakovosti sredstev¹⁶ in metodološkimi napotki EBA o stresnih testih¹⁷ pomembne institucije preučijo ustreznost trikratnega povečanja verjetnosti neplačila v celotnem obdobju trajanja (na letni ravni) od začetnega pripoznanja kot alternativnega ukrepa za znatno povečanje kreditnega tveganja. Te ravni so skladne z ugotovitvami ECB v zadnjih kvantitativnih anketah med sodelujočimi pomembnimi institucijami, ki so bile opravljene še pred začetkom pandemije. Da se zagotovi zadostna raven rezervacij, ta uveljavljeni prag med pandemijo COVID-19 tako ni bil znižan.

Uporaba prekrivanj pri izvajanju MSRP 9

- Zaradi sedanje stopnje negotovosti je morda potrebno, da se uporabijo subjektivni vhodni podatki in prilagoditve rezultatov iz temeljnega modela (tj. prekrivanja). Vseeno so **subjektivni vhodni podatki po svoji usmeritvi skladni z objektivnimi in preverljivimi informacijami, kot so denimo makroekonomske spremenljivke, ki jih je mogoče opazovati, in z napovedmi za prihodnja obdobja**. Prekrivanja podpirajo ustrezno dokumentirani procesi in se jih je natančno spremlja, kar zagotavlja, da se dokumentirani procesi ves čas in za vse izpostavljenosti izvajajo enako.¹⁸
- Pandemija koronavirusa (COVID-19) na posojilojemalce vpliva (neposredno ali posredno) v različnem obsegu, odvisno od tega, v katerem sektorju so. V tem pogledu lahko **makroekonomske informacije in/ali negativni poslovni učinki v določenem**

14 V skladu z MSRP 9.5.5.9 mora ocena znatnega povečanja kreditnega tveganja temeljiti na primernih in dokazljivih informacijah, ki se lahko pridobijo brez pretiranih stroškov ali prizadevanj. V kolikor se primerne in dokazljive informacije pridobijo s pomočjo notranjega modela za izračun verjetnosti neplačila, je treba prag, pri katerem se z modelom lahko zazna pomembno povečanje verjetnosti neplačila, dosledno upoštevati ves čas uporabe modela. Ob spremembah modela, zaradi katerih se spremeni prag, je treba izvesti ustrezne procese upravljanja in validacije modela. To velja tudi za zunanje bonitetne ocene, ki se uporabljajo kot primerne in dokazljive informacije, torej je treba prag, pri katerem se z zunanjimi bonitetnimi ocenami lahko zazna pomembno povečanje, dosledno upoštevati.

15 V skladu z odstavki 2.12 do 2.15 konceptualnega okvira MSRP (*IFRS Framework*) morajo biti finančne informacije nevtralne in nepristranske.

16 Bančni nadzor: Asset Quality Review – Phase 2 Manual, ECB, junij 2018.

17 2020 EU-Wide Stress Test: Methodological Note, EBA, november 2019.

18 Glej odstavek 33(f) v smernicah EBA/GL/2017/06.

	<p>sektorju že sami po sebi kažejo, da se je kreditno tveganje za prizadete izpostavljenosti znatno povečalo.¹⁹ Prenos v 2. skupino je včasih potreben zgolj zaradi teh posebnih okoliščin, razen če so na voljo podrobnejše informacije, ki kažejo, da izpostavljenosti lahko še vedno ostanejo v 1. skupini. Z bolj razčlenjenim pristopom je včasih mogoče ovreči predpostavko, da negativni učinki, ki izhajajo iz poslovnega, finančnega ali gospodarskega okolja, vplivajo na celoten portfelj.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Če ni mogoče opraviti bonitetne ocene posameznega komitenta, ker o njem ni na voljo dovolj aktualnih informacij, pomembne institucije uporabijo pristopa »od zgoraj navzdol« in »od spodaj navzgor«, kot zahtevajo standardi MSRP 9 (odstavki B5.5.6 ter IE38 in IE39). V pristopu »od zgoraj navzdol« pomembne institucije ocenijo poslabšanje kreditne kakovosti s pomočjo reprezentativnega vzorca. Na podlagi dobljenih rezultatov zatem ocenijo, za kolikšen del portfelja je treba oblikovati rezervacijo glede na pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja. Druga rešitev bi bili analitični pristopi, s katerimi bi pomembne institucije sistematično določale, za katere dele portfelja se kreditno tveganje ni znatno povečalo (na primer z uporabo reprezentativnih tabel prehajanja med bonitetnimi razredi, če posamezne bonitetne ocene niso na voljo, saj bi reprezentativne tabele morale upoštevati stanje gospodarstva). • Samostojnim odločitvam posloводства namesto uveljavljenih kvantitativnih pristopov se načeloma izogiba – uporabljajo se samo na najnižji možni ravni v portfeljih in pod pogojem, da se zanje izvajajo robustni postopki upravljanja in validacije. Bolj splošno se samostojna odločitev posloводства uporabi zgolj za manjše dele bančne knjige in za omejeno časovno obdobje, sprejme pa se samo na podlagi trdnih, s podatki podprtih razlogov.
<p>Določitev bonitetne ocene in kvantifikacija parametrov tveganja</p> <p>V nekaterih primerih je ECB opazila, da resno poslabšanje gospodarskega okolja ni bilo v zadostni meri upoštevano v kvantifikaciji parametrov tveganja.</p>	<p>Parametri tveganja se ustrezno ocenijo, tako da pravilno kažejo povečanje kreditnega tveganja v kapitalskem položaju pomembne institucije.</p> <p>Pomembne institucije pri določanju bonitetnih ocen in kvantifikaciji parametrov tveganja upoštevajo posledice pandemije COVID-19 in ukrepov za njihovo ublažitev (tj. državnih poroštev in odlogov na odplačevanje posojil), pri čemer upoštevajo obstoječe regulativne zahteve in izvajajo svoje odobrene modele in postopke ter upoštevajo zahteve iz Delegirane uredbe 529/2014.</p> <p>.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vsaka sprememba (npr. »zamrznitev« ali »izključitev« katerekoli komponente ali spremenljivke v modelu za izračun verjetnosti

¹⁹ Podatki, ki jih je ECB zbrala o modelih sodelujočih pomembnih institucij, kažejo, da 3-odstotni upad BDP povzroči trikratno povečanje verjetnosti neplačila. Poleg tega je v nekaterih panogah prišlo do očitnih negativnih sprememb poslovnega okolja. MSRP 9.B5.5.17(f) in MSRP 9.B5.5.17(i) določata, da mora pomembna institucija upoštevati vse negativne spremembe poslovnega, finančnega in gospodarskega okolja posojilojemalca.

	<p>neplačila, manj pogosto ponovno določanje bonitetne ocene itd.) bi pomenila, da mora institucija oceniti, kako pomembna je sprememba modela, in o tem obvestiti pristojni organ oziroma zaprositi za dovoljenje.²⁰</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ker se je gospodarsko okolje močno poslabšalo, odobritev odloga na odplačevanje posojila (ki je lahko skladen ali neskladen s smernicami EBA) na splošno ne privede do izboljšanja dejavnikov tveganja v primerjavi z njihovimi vrednostmi pred pandemijo COVID-19. • Za odloge, ki niso skladni s smernicami EBA, pomembne institucije pri razvrstitvi v bonitetni razred evidentirajo dogodek prestrukturiranja, pri čemer uporabijo konservativen pristop, če model eksplicitno ne zajame dogodka. • Če se uresničijo vzorci, ki kažejo višje ravni od tistih, na katerih temeljijo sedanje ocene gospodarskega upada, lahko popravek navzgor, opravljen v oceni izgube ob neplačilu in v oceni kreditnega konverzijskega faktorja, olajša pravilno upravljanje tveganj. Popravek omogoča, da se pravočasno upoštevajo učinki pandemije koronavirusa (COVID-19), in odpravlja vsakršno potrebo po »ogromnih popravkih navzgor« v poznejšem obdobju.
<p>Vrednotenje zavarovanja</p> <p>Za ocenjevanje kakovosti posojil in ustreznosti rezervacij je nujno, da so na voljo nezastarela in dobro dokumentirana vrednotenja zavarovanja.</p>	<p>V skladu z Napotki ECB bankam v zvezi s slabimi posojili pomembne institucije pogosto preverjajo individualna vrednotenja zavarovanja za vse izpostavljenosti. Za poslovne nepremičnine morajo vrednotenje preverjati vsaj enkrat letno, za stanovanjske nepremičnine pa vsaj enkrat na tri leta. Če je potrebno, morajo vrednotenja posodobiti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zavarovanje, ki je v obliki nepremičnine, pomembne institucije ponovno ovrednotijo za vsako posojilo posebej, ko posojilo razvrstijo med nedonosne izpostavljenosti, nato pa vsaj enkrat letno v obdobju, ko je posojilo še vedno razvrščeno kot nedonosno. • Ponovna vrednotenja izvajajo pogosteje, če na trgu pride do velikih negativnih sprememb in/ali če obstajajo znaki, da se je vrednost posameznega zavarovanja močno zmanjšala.
<p>Upravljanje in sodelovanje upravljalnih organov</p> <p>V nekaterih primerih je ECB opazila:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nezadostno sodelovanje upravljalnih organov pri spremljanju in upravljanju odziva na pandemijo COVID-19; • pomanjkljivosti pri 	<p>Dobro upravljanje in sodelovanje upravljalnih organov²¹ sta izjemnega pomena za to, da se institucija ustrezno odziva na izzive, ki jih predstavlja pandemija koronavirusa (COVID-19).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upravljalni organi ustrezno nadzirajo kritične elemente v upravljanju kreditnega tveganja, kar pomeni, da: <ul style="list-style-type: none"> ○ preverjajo kreditne standarde, okvir nagnjenosti k prevzemanju tveganj in strategijo glede na realistične makroekonomske scenarije; ○ ocenijo večje spremembe bonitetnega in računovodskega okvira;

20 Kakor je določeno z Delegrirano uredbo Komisije (EU) št. 529/2014.

21 V izogib dvomu: upravljalni organi tu označujejo izvršno in nadzorno funkcijo.

<p>agregiranju podatkov in kakovosti podatkov v poročilih o COVID-19;</p> <ul style="list-style-type: none"> • nezadostno vključevanje funkcij notranje revizije in notranjih kontrol. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ skrbijo, da imajo delovne skupine, ki so bile vzpostavljene za obravnavo učinkov krize COVID-19, jasno določene naloge. • Zagotovi se disciplinirano in učinkovito ločevanje nalog pri odobravanju posojil, spremljanju tveganj ter v procesih izterjave in prestrukturiranja, zlasti v razmerah, kjer bi za hiter odziv na pandemijo koronavirusa (COVID-19) lahko bilo enostavneje, da se združijo dejavnosti, ki so navadno dodeljene ločenim funkcijam in vlogam na prvi in drugi obrambni črti.²² • Funkciji notranje revizije in notranjih kontrol ustrezno ocenjujeta in spremljata postopke v zvezi s tveganji zaradi pandemije koronavirusa (COVID-19) ter postopke merjenja tveganj, ki jim sledijo, pri čemer zagotavljata, da se ustrezno izvaja relevantni nadzorni okvir. • Notranje in zunanje poročanje o ukrepih za ublažitev posledic pandemije je skladno s smernicami EBA o odlogih na odplačevanje posojil in z nadzorniškimi zahtevami, tako da pomembne institucije to poročanje lahko agregirajo na konsolidirani ravni.
--	---

Priloga 2

V odgovoru morajo pomembne institucije predložiti dovolj podrobne kvalitativne in kvantitativne informacije, tako da skupne nadzorniške skupine lahko razumejo, kako nameravajo odpravljati pomanjkljivosti, ki so jih ugotovile glede na pojasnila v vsakem od pododstavkov v prilogi 1. Informacij, ki so jih pomembne institucije že predložile EBA ali ECB, ni treba predložiti še enkrat. Zadošča, da navedejo, katere informacije so že predložile. Prosimo vas, da odgovor oblikujete v skladu s spodnjo strukturo.

1. Splošne ugotovitve
2. Razvrstitev (ocena restrukturiranja in majhne verjetnosti plačila)
3. Razvrščanje po skupinah in oblikovanje rezervacij v skladu z MSRP 9
4. Finančna napoved, ki se uporablja pri upravljanju tveganj
5. Vrednotenje zavarovanja
6. Določitev bonitetne ocene in kvantifikacija parametrov tveganja
7. Upravljanje in sodelovanje upravljalnih organov

²² V skladu z Napotki ECB bankam v zvezi s slabimi posojili ECB pričakuje, da so oddelki za izterjavo operativno neodvisni od oddelkov, ki so pristojni za dajanje in razvrščanje posojil.